

Til Folketingets Politisk – Økonomiske Udvalg

MINISTEREN

7. april 2006

Folketingets Politisk- Økonomiske Udvalg har med skrivelse af 16. marts 2006 anmodet om min besvarelse af PØU alm. del - spørgsmål 81.

PØU alm. del - spørgsmål 81:

”Ministeren bedes kommentere vedlagte e-mail vedrørende pornografi i det offentlige rum m.v., og bedes til besvarelsen af spørgsmålet indhente udtalelser fra ligestillingsministeren og justitsministeren.”

Svar:

Udvalget har bedt mig kommentere en e-mail fra Ina Poulsen om brugen af sex i reklamer, markedsføring af porno og porno og sex i medierne og i det offentlige rum.

Spørgsmålet om, hvor grænserne for udstilling af sex og porno i det offentlige rum skal gå, har været og vil til stadighed være omdiskuteret. De nuværende lovgivningsmæssige rammer for brugen af sex i markedsføring fremgår af markedsføringsloven og Forbrugerombudsmandens vejledninger og retningslinjer.

Markedsføringsloven har ikke specifikke regler om brug af sex i reklamer. Derimod indeholder markedsføringslovens generalklausul et overordnet krav om, at virksomhederne skal overholde god markedsføringsskik. I begrebet god skik ligger bl.a., at man skal tage hensyn til almene samfundsinteresser, herunder hensyn til at undgå kønsdiskrimination og fremme ligestilling.

Forbrugerombudsmanden har udstedt retningslinjer om kønsdiskriminerende reklame, som præciserer generalklausulen på dette område. Det fremgår af retningslinjerne, at reklamer, der på nedsættende eller ringeagtende måde afbilder kvinder eller mænd, herunder reklamer, hvor personer reduceres til sexobjekter, eller hvor kønnet i øvrigt anvendes på en nedværdigende eller kønsdiskriminerende måde, i almindelighed er uforenelige med god markedsføringsskik.

Det fremgår dog samtidig af retningslinjerne, at afbildning af nøgne personer i markedsføringen ikke i sig selv betyder, at reklamen er i strid med god markedsføringsskik. Hvis afbildningen ikke sker på en måde, der virker nedsættende eller ringeagtende, kan der ikke stilles krav om, at der skal være en naturlig sammenhæng med den vare eller tjenesteydelse, der reklameres for.

Forbrugerombudsmanden har oplyst, at konkrete reklamer bør vurderes i forhold til den generelle udvikling i medierne og modebilledet, og at han anser det for tvivlsomt, om han ved Sø- og Handelsretten vil kunne få dom for, at en reklame er i strid med god markedsføringsskik, såfremt den ikke er specielt opsigtsvækkende i forhold til det generelle medie- og modebillede.

Retningslinjerne om kønsdiskriminerende reklame suppleres af Forbrugerombudsmandens vejledning om børn, unge og markedsføring. Ifølge vejledningen skal erhvervsdrivende tage højde for, at børn og

unge færdes i det offentlige rum, og sikrer, de ikke her udsættes for utilbørlig markedsføring, der fx har med vold eller sex at gøre.

Der kan fx være tale om plakater på veje, på offentlige steder og på transportmidler, og der kan være tale om reklamer og film i butikker, fly, langtursbusser og biografer.

Forbrugerombudsmanden har i den forbindelse udsendt en særlig vejledning, som foreskriver, at magasiner mv. med forsider af voldeligt eller pornografisk tilsnit må ikke udstilles i børnehøjde. Det gælder fx pornoblade og pornofilm, som udstilles på tankstationer, i kiosker eller i videoudlejningsbutikker.

Som ønsket af udvalget har jeg endvidere indhentet udtalelser fra justitsministeren og ligestillingsministeren.

Justitsministeren har oplyst følgende om reguleringen inden for Justitsministeriets område af udstilling af pornografi på offentlig tilgængelige steder samt om omdeling af sådan materiale:

”Udstilling og anden distribution af pornografi på offentligt tilgængelige steder kan efter omstændighederne være strafbart enten efter § 9, stk. 1 eller 2, i bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed mv. samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger eller efter bestemmelserne i straffelovens § 232 eller § 234.

Bekendtgørelsens § 9, stk. 1 og 2, afløste den 1. juli 2005 normalpolitivedtægtens § 12, stk. 1, 2. pkt., og § 10, stk. 3.

Efter bekendtgørelsens § 9, stk. 1, må opsætning eller ombæring af plakater eller udstilling, salg eller uddeling af skrifter eller billeder ikke finde sted, når det er egnet til at forstyrre den offentlige orden, eller når plakaterne, skrifterne eller billederne er af anstødelig karakter.

Efter denne bestemmelse kan det være strafbart at udstille pornografiske billeder eller genstande i et udstillingsvindue eller inde i en almindelig forretning, hvis billederne er af ”anstødelig karakter”, hvilket efter den foreliggende sparsomme retspraksis og i lyset af den samfundsmæssige udvikling formentlig kun vil være tilfældet, når der er tale om fremstillinger af en vis grovhed.

Efter bekendtgørelsens § 9, stk. 2, er det endvidere forbudt i huse at aflevere skrifter og billeder af anstødeligt indhold til andre end beboere, der har afgivet udtrykkelig bestilling herpå, såfremt indholdet er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse.

Det er således strafbart uanmodet at omdele pornografisk materiale. Det er dog en forudsætning, at der er tale om materiale med et ”anstødeligt indhold”, og at det er ”egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse”. Som anført ovenfor vil det efter den foreliggende sparsomme retspraksis formentlig kun være tilfældet, hvis der er tale om fremstillinger af en vis grovhed.

§ 9, stk. 2, antages at være anvendelig på afsenderen ved den tilfældige omdeling af tryksager gennem postvæsenet af adresseløse forsendelser eller omdeling ved specielt bud. Ved mere individuelle krænkelse, hvor adressaten på en eller anden måde er udvalgt af afsenderen, må det antages, at straffehjemlen i stedet bør søges i straffelovens § 232.

Efter straffelovens § 232 straffes den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse, med bøde eller fængsel indtil 4 år. Straffelovens § 232 er dog næppe anvendelig, hvis der blot er tale om udstilling af billeder af ”uterlige forhold”.

Efter straffelovens § 234 straffes den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år, med bøde. Det er således strafbart at sælge pornografisk materiale til børn og unge under 16 år, men det må også her antages, at materialet skal være af en vis grovhed. Udstilling af pornografisk materiale i kiosker eller på andre steder, hvor børn og unge mennesker har adgang, er derimod ikke omfattet af straffelovens § 234.

Ved de nævnte bestemmelser i bekendtgørelsen om politiets sikring af den offentlige orden mv. og straffeloven er der således et værn mod at blive konfronteret med grovere pornografiske billeder i det offentlige rum, herunder i udstillingsvinduer, i kiosker mv. og ved tilsendelse af reklamemateriale og lignende.”

Ligestillingsministeren har følgende kommentar til den fremsendte e-mail:

”Generelt fremstiller pornografien kvinder og mænd meget forsimplet. Det kan derfor blive et ligestillingsproblem, hvis piger og drenge ukritisk kopierer, hvad de ser fremstillet i blade, film og på nettet. Ligestilling handler generelt om at give alle frie og lige valg, når det for eksempel gælder uddannelse, job og fritid, men ligestilling handler også om frihed til at sige fra. Ingen skal føle sig presset.

Derfor vil jeg have piger og drenge til at diskutere, hvordan pornografien påvirker deres sex- og kærlighedsliv. Vi kan sætte nok så mange filtre ind i computere og fjernsyn, men det er ikke det, der nytter. Filtrene skal være i børn og unges hoveder, så de kan forholde sig kritisk til det, de ser.

Jeg har med en konference for unge i november 2005, og et debatmagasin/en film, som netop er sendt til alle landets skoler, sat gang i denne debat. I debatmagasinet er der fakta, spørgsmål og citater fra pigerne og drengene om emnerne: porno på nettet, pornificering af gadebilledet og moden samt sproget blandt unge og i musikken.

På dansk initiativ har Nordisk Ministerråd startet en fælles nordisk undersøgelse om pornografiens påvirkning af pigers og drenges opfattelser af kønsroller. Undersøgelsens resultater fremlægges i efteråret på en nordisk konference i Norge, som arrangeres af Nordisk Institut for Kvinde- og Kønsforskning (NIKK).

Jeg vedlægger til orientering debatmagasinet ”Ung i en herresexet verden” samt lærervejledningen til denne.”

Lars Barfoed

/Malene Linderoth